

Numărul 21. Oradea-mare 21 maiu (3 iunie) 1900. Anul XXXVI.
 Apare duminica. Abonament pe an 16 coroane, pe 1/2 de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei

Roman.

I

În primăvară se-ntelniră,
 Lâng'o fereastră, la un bal,
 Și când, privind-se, porniră
 Mânăși de-un vals, — va!.. vals fatal! —
 Uitat-au ochii fără număr,
 Că sunt pe lume atâ uitat
 Și-obrazul ei, cădută pe umăr,
 A prins din sbor un sărutat.

II

În maiu de-apoi, s'au însoțit.
 A tinereței nebunie
 Pe amândoi i-a imbrâncit
 În prozaism de cununie.
 Visau că viața-le-mpreună
 Va fi un fluture pe-un crin...
 Nu se gândesce la furtună
 Un om, când cerul e senin.

III

Și prin septembrie se sfădiră.
 Cum? Nu-și dau seama nici atât.
 Ei între ei nu-și mai inspiră
 Decât regrete și urit.
 Amorul lor a fost grădina, —
 Dar grindina, cădând pe florî,
 Le-a veștejit din rădăcină
 Și nu răsar de două ori.

IV

În iarnă s'au și despărțit, —
 Nenorocită căsnicie!.. —
 Pe el lăsându-l ca trăsniț,
 Pe ea svêrlind-o-n sărăcie,
 Ca și cum dragostea din hal
 Nici n'ar fi fost — Răceala creșce,

Îar valsu-acela, vals fatal,
 Nici amintit nu mai trăeșce.

Roman pe scurt:

Azi, se-ntelniră:
 Pe la amiazi, s'au însoțit;
 Un ceas în urmă se sfădiră
 Și seara s'au și despărțit.
 El, cu beția se mângăe;
 Ea duce viața fără frēt; —
 Din est amor ce-o să rămăte
 Decât un vițiu și-un desfrēt?..

HARALAMB G. LECCA,

Frideric Vilhelm, moștenitorul Germaniei.

Cum se judecă popoarele.

Fiecare popor are obiceiul să se fie mai bun și mai nobil decât popoarele vecine. De aceea, cât poate, își bate pieptul și se laudă cu virtuțile ce le-o fi având, iar popoarele vecine le caută cusururi și le batjocoresce. Ce mândru e englezul de poporul britanic! El are o vorbă: „Majestatea Sa Poporul englez“. Francezul are vorba sa: „Grande nation“, iar neamțul nu te slăbește cu lauda credinței sale: „Deutsche Treue“. Ovreii se țin popor al lui Dumnezeu și toate celelalte neamuri sunt necurate, goim; tot așa cum vechii eleni numiau pe toate popoarele străine barbari. Cum se umflă în pene romanii când rostiau: „cives romanus sum!“ Numărul exemplurilor ar fi leghion. Să ne gândim numai la noi; numai românul e om, iar celelalte neamuri sunt: neamț, turc, țigan, etc. Anecdota spune, că niște români ved venind pe drum trei oameni. „Ceii trei oameni“, zice unul, „sunt numai doi oameni și un țigan“. Mai bine se vede acest lucru la unguri, cari rostesc numele etnice simplu Nemet, Orosz, Oláh etc. (Neamț, Rus, Român), dar numele magyar (ungur) nu-l rostesc nici odată fără adaosul ember (om) magyar ember, nu fiind că s'ar teme — cum zice gluma — că lumea poate să creadă că ungurul nu e om, dacă nu va spune, ci pentru că ungurul numai pe el singur se ține om.

Noi zicem țiganului cioară și grecului capră. Tot în același fel popoarele Europei zic englezului bulldog, rusului urs, francezului cocoș. Nu numai că le zic așa, dar așa îi reprezintă în ilustrațiile umoristice. Englezul e făcut ca un câne, bulldog, cu dinții vecinic rinjiți și gata să muște; Rusul ca un urs în două picioare, într'o labă cu enutul și în cealaltă cu plosca cu vutea; Francezul e făcut ca un cocoș — de obicei, pe o grămadă de gunoii — mândru și bătaios și cu ochii tot la găini. În aceste animale sunt personificate păcate naționale ale respectivelor popoare.

Englezului îi zic popoarele John Bull (Ion Boul) și poate din acest *bull* s'a născut mai târziu expresiunea bulldog, și din boū englezul a ajuns câne. Englezul în caricatură e reprezentat, când nu e câne: ca om scurt și gros, cu pantalonii albi, în picioare cu cisme, ale căror turete sunt refrante. Principala lucră inse sunt dinții: are dinți de cal, lați, într'o gură largă și rinjiți. Ori-cum ai desemna pe englez, dinții de cal nu pot să-i lipsească.

Caricatura rusului e un om puternic, în haîne de polițist, cu barba sbirlită, cu pērul sbirlit, și cu înfașurare de om neisprăvit, nespelat, nepieptenat și sēlbatec. În mână cu vutea și cu biciul. O poreclă anumită și caracteristică n'are rusul. Are inse francezul: Jean Futre. Francezul e reprezentat ca femeie tinēră, în tricou, femeie cu moravuri ușoare. Neamțului îi zic: Deutsche Michel, și-l reprezintă slab și înalt, cu picioarele lungi, numai în cămașă și cu o seufă de noapte în cap. Americanul din Statele-Unite e poreclit Uncle Sam (Unchiașul Sam), căci Samuel e numele lor cel mai obișnuit. Caricatura americanului e un om înalt și slab, cu picioarele lungi și cu mâinile și mai lungi, în cap cu joben împodobit cu stele.

Ar fi interesant un studiu asupra proverbiilor și zicătorilor la felurite popoare, prin care își bat joc, ridiculizează ori caracterizează slăbiciunile altor popoare vecine. În treacăt, eu o să ve atrag atențiunea

asupra felului nostru de-a batjocori și de-a caracterisă popoarele cu care am venit în contact.

Di Hașdeu a audīt de la un boer bețrân din Basarabia, următorul cântec: -

Rusu-ī ursu,
Turcu-ī lupu,
Leahu-ī vulpea,
Iar săracul Moldoveanul
Când e oae
Când e vacă.

Pe rus noi il șcim lacom și obraznic. Lui îi este închinat proverbul: „Dă nas lui Ivan, ca se sue pe divan“. Celalalt proverb al nostru: „Umbă cu erucea 'n sin ca rusul“ caracterizează ipocrisia. Un vițiu național al rusului e arătat așa de plastic în vorba: Când îți intră rusu 'n casă, c'un ochiū e la icoane și cu altul pe sub laiță.

Turcul e lupul. Tot ce-ai spune într'un volum cât de mare, e spus de român scurt, în proverbul „Turcul te bate, turcul te judecă“. Într'un proverb e adunată toată istoria principatelor noastre de când au ajuns vazale turcilor! De altfel, cetitorii să-și explice singuri proverbialul cuvēt: „Turcul plăteșce!“ Mai este despre ture o vorbă: „Cum e turcul și pistolul“, care corespunde altui proverb „cum e sfântul și tāmăia“. Cum am ajuns noi, ca unor anumiți oameni să le zicem „E ture!“ și pentru ce?

Pe neamț l-am judecat om fără milă, neingăduitor. Ziceam „Unde pune neamțul mână, își ia Dumneșu mila“. Dar am găsit la neamț alt lucru, care e o virtute, dar nouă, poate, ni s'a părut un vițiu. Această însușire a neamțului e redată în „drept ca neamțul“. Dar ce-o fi oare cu proverbul: „a fură luleaua neamțului?“

„Cal verde și sērb cu minte“ zic românii. Nu știu ce-or fi zicēnd sērbii de români. Știu, că noi mai avem vorba: „E sērb“ și celui ce vorbeșce hodoronc-tronc îi zicem că „vorbeșce sērbeșce“. Sērbii au semēnat sare și s'aū dus la luptă înarmați cu fire de praz.

„Lavră ovreiască“ e o caracteristică a firii sgomotoase a ovreilor când s'adună mai mulți. Vrea să zică românul: ca 'n sinagogă, întoemai cum într'alte împregiurări își ia tabloul de la țiganii: „ca la ușa eortului“. Se potriveșce ovreii cu țiganul și într'alta. Zice vorba: „Țiganul până nu fură, om de treabă nu se ține“ și e aidoma cu: „Ovreii până nu 'nșeală, nu mânăncă“. Țiganul, ovreii și grecul sunt trei fețe ale aceluiași tip al românului pentru ilustrarea zicătorii „voinicos de fricos“. Țiganul e voinicos, de fudulie, și nu se „voineșce“ cu serioșitate; e deci un umor în „voinicia“ lui; pe când ovreii se voineșce de șiret, că doar' te-o speria, iar grecul de aprins ce e — după vorba că „în grec s'aprinde iute.....“, — dar toți trei își isprăvesc voinicia la fel.

Bietul țigan! Las' pe scama cetitorilor să-și comenteze proverbiile: „Țiganul la mal se înecă“, „își mânăncă omenia ca țiganii biserica“. „Țiganul ajuns împērat întēiū pe tată-so l-a spānzurat“. „Țiganii ne-aū dat nouă putința de-a ne îmbogăți limba cu verbul *a-te țigăni*, un verb care exprimă o idee așa de bogată și de subțire, încât nici zece alte verbe așezate în șir nu-l echivalează.

Nu mai am loc, căci aș vorbi și de bulgar, de

tătar, de ungur, de sas, etc. Dar cititorii își pot căuta singuri exemplele. Nu me lasă inima înse, să nu spun câteva vorbe ale românului despre el însuș. Vedă, e o adâncă înțelepciune și o critică a sa proprie, când zice românul din Moldova: „dă-mi Doamne mintea românului cea din urmă!“ După nespuse pagubă, prinde minte românul! De-ar fi avut-o de la început! Grea e vorba „Vai de român!“ Grea, dar frumoasă și adevărată e mângăierea și oftarea lui: „Mulțimea copiilor, bogăția românului!“

București, aprilie 1900.

G. COȘBUC.

Pe uliță.

*Cu mersul lin și legănat,
Încet te strecoară pe uliță,
Ca chipul unui basm visat...
— Din plete vântul câte-odat
Îți flutură câte-o suviță...*

*Și treci zimbînd... Ulița toată
Tu o cuprinzi cu ochii tăi,
Ce c'o clipire tremurată
Se perd în zarea depărtată
Și-aprind la patimi și vâpăi...*

*Cu ochii leneși, osteniți,
Tu ești frumoasă cu ispita
Trimisă celor pocăiți...
— Din patimi multe și dorinți
Le-a plăsmuit rostul ursita...*

*Pe la răspântii când te-abați
Adese 'n față te 'ntîlnesc
Și ochii tei învăpăiați,
Pe-ați mei îi pleacă tulburați
Și jos în țernă-ți pironesc.*

*Văpaia lor mî-a rumenit
În treacă vîștedu-mă obraz
Și locul m'a 'ntelenit...
Potop de putimă s'a pornit
Se rup' al inimii zăgaz...*

*Și când trîsar, — din noți pornesc
Grăbit să dai de urma ta.
Dar ochii mei când te zăresc,
Pe fața tuturor cetesc
Potopul din inima mea.*

*Și-atuncea stai pe gânduri dus
Opriti în al viselor sbor...
Și me gîndesc că cel de sus
Pe tine pe pămînt te-a pus
Ca pe-o icoană... tuturor...*

Brașov.

De dincolo de mormînt.

(Fine.)

V

Pe strada acoperită de ninsoarea strînsă de îngheț, cad una câte una, două câte două, frunzele îngalbenite din copacii amorțiți.

Soarele umblă să spargă pînza de ceață ce s'a lăsat către dimineață.

Fumul de la coșuri se ridică lung, lung și drept, ca niște caere subțiri pe care le-ar trage o mână nevedută.

Umbletul trecătorilor e grăbit și pașii li-s răsunători ca pe o placă pusă d'asupra unei adâncimi goale.

În camera lui Mariu e cald... Odată cu deșteptarea lui din somn, par' că trece o suflare de viață veselă prin marea încăpere.

Este a treia zi de când bietul băiat se simte mai bine, de când îi strălucește în privire o dulce dragoste plină de recunoștință pentru Ema, pe care o caută în toată clipa.

Timpul șoptelor plăcute, al stringerilor de mână, al desmierdărilor pare că s'a întors iarăș.

— M'am visat mire și pe tine mireasă, scumpă Emo, îi zice el, ridicat între perini.

Pe dînsa o trecea un fior rece și pe ochii i se lăsă, o clipă, ca un vîl.

— Erai nespuse de frumoasă, Emo, — draga mea Emo, urmează el, — așa cum te ved și astăzi... Știi tu, că din zi în zi dobîndești o frumusețe mai atrăgătoare, mai formată?... Ești în deplina ta înflorire și nu mai pot de dragul tei, Ema mea bună și frumoasă...

Un șir lung de sărutări rîsună câteva clipe, — dulce ciocnire de mărgăritare pe firul plăcerii.

Ema își simte speranța reinviind și 'n mînuchiul de raze ce de o dată umple odăca de lumină, vede viitorul.

Și multe minute trec în ascultarea atîtor și atîtor glume, a numeroase planuri ce-și fac amîndoi, — și multe minute trec în privirea desmierdărilor ce-și dau cu o duioșie de negrăit.

Parinții vin îngrijați, îi ascultă și ei cu drag, și-i lasă, cu risul pe buze.

Medicul iarăș cercetează și află o stare îmbucurătoare... Vorbele lui toarnă balsam pe aceste două inimi atît de greu încercate.

Moartea chiar, într'un colț, pare desamăgită, întrebându-se cu grijă dacă se mai face minuni cu cei atinși de coasa ei otrăvită...

De mult, de mult nu au prânzit, Ema și Mariu, împreună; de mult nu s'a arătat el așa de flămînd și nu și-a sorbit bulionul cu atîta poftă...

Ar mai mîncă, și Ema nu-l lasă; și se ceartă draguț, printre crâmpiele de sărutări...

E slab, firește; vinul roș ce-a bîut, îi-aduce o amețală plăcută...

Se întinde în patul alb, proaspăt premenit, cu o mulțămire ce nu știe cum s'o îngâne în somnul ce-l cuprinde, — și o roagă să stea lîngă el, ca somnul să-i fie mai dulce...

Ema îi murmură un cîntec de leagăn, ca unui

OCTAVIAN.

copil, și se uită la el cum adoarme cu zimbetul pe buze, — plină de-o adâncă mulțămire și ea.

Sta de vr'un ceas în contemplare, ascultându-î răsufierea regulată, când îl simți tresărind și ațintind la ea ochii mari, mari de tot —

— Me iubești, Emo? întrebă c'un glas surprinător de schimbător.

— Da, Mariu! — răspuse ea, cu nu știu ce neliniște în priviri —

— Sunt ... fericit ... pronunță el ... și, doamne! fu nălucire a vre unei buimăciri? capul îi alunecă par' că, moale, pe perină în jos —

Ema sări și-î apucă mâinile, mută de groază; erau reci. Îi apucă repede capul: ochii, pe jumătate închiși erau deja sticloși —

Atunci numai, pută să dea un țipăt, — și, cădând grămadă alături cu patul.

Eră în fața realității morții; visul vieții perise —

Iar afară eră cald, ară o scânteiere mare de lumină, căci fiecare steluță de ninsoare părea un briliant.

Vrăbiile ciripiau, strînse cu sutele pe ramurile ce mai păstrau o urma din frunzișul lor trecut.

Note vesele ale unei „fanfare“ militare răbufniau din când în când —

Duruirurile birjilor păreau că scutură une ori casa pe temelile ei —

Câte-un strigăt al vre unui vîndător s'audia din stradă și răsuna în odaea aceasta ca într'un pustiu —

Glasure mai ridicate, risete vioae ale trecătorilor înveseliți de frumusețea zilei, se urcau până aci, ca o ironie a marelui vieți ce urmă să fie întreagă în feliuritatea ei, aruncată micii vieți ce se stinsese și durerea amară ce avea mult timp să plângă pe urma acestei vieți.

N. RADULESCU-NIGER.

Critică de salon.

„Ah, ce frumos!“ ... „Ce admirabil!“

„Ce juvaer de poezie!“

„Ce fericitiți pot fi poezii,

„Că știți așa frumos să scrie!...“

„Cât foc, cât simț!“ ... „Cîtă vâpae!“

„Și cîtă artă 'n aranjare!“

„Ah, sfânt e darul poeziei!“

Ba, madmoiselle ... nu-î lucru mare:

O dragoste fără de margini,

Ș-un pic de dor ... fără hotară,

Vre-o cîteva iluzii mîndre,

Ș-apoi ... cunoașterea amară,

Că totu-î fum: amor, credință,

Nădejdi, iluzii aurite ...

Și că un chin de-o veșnicie

E plata unei dulci clipite!

Un pic de ... inimă zdrobită,

Ș-apoi un pic de ... desperare,

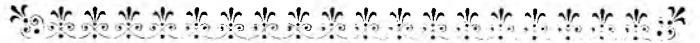
Un pic de cruntă desnădejde ...

Am zis dar' ... nici nu-î lucru mare!

O noapte, doue, priveghiate

*În sbuctumări și 'n insomnie,
Cu sufletul plutind în ceruri,
Cu trupul supt de sărăcie ...
Atit! ... Ș-apoi te put la masă,
Îaț peana 'n mîna și hîrtie ...
Și scrii ... și dacă știi ce scrie:
E gata poezia!*

VI-NI.

Ziarul buniceii.

(Fine.)

Poza eră a unui tiner elegant, al cărui păr negru umbria o frunte înaltă ... Ochii-i mari aveau o expresiune melancolică, iar teinul feții formă un viu contrast cu perul negru ... Eră frumos, mai ca Ghiță ...

Cu mâni tremurătoare de emoțiune deschisei cîrticea și cetii următoarele cuvinte „Ziarul meu“.

Șeieam prea bine, că nu se cuvine să cetese secretele buniceii, dar nu m'am putut stăpâni și cedând curioșității, am cetit Ziarul al cărui cuprins eră următorul:

Ianuarie 25 seara la 8 ore.

„M'am hotărît să scriu Ziarul, căci întemplerile momentoașe ale acestei zile nu le pot comunica nimenuia, în mijlocul străinilor printre cari me află, decât numai acestor file tănuite ...

„Nainte de toate, trebuie să-ți spun că sînt fericit foarte, așa cum nici în vis n'am sperat să fiu ...

„Și cum nu așa fi fericit când azi am vorbit cu el, primul și ultimul meu ideal, de care înse diferitele împregiurări în decursul anilor m'a depărtat tot mai tare, m'a făcut să-mi fac opinii greșite despre el și să-mi dau silința a-l șterge cu totul din amintirile mele! ...

„Cum voi putea înse descrie tot ce s'a petrecut, căci capu-mi arde și mi de idei confuse îmi vijăe prin minte, zăpăcindu-mi cugetarea.

„Voi începe deci prin a descrie trecutul, ca să-î știți și tu dragă Notes, și-apoi voi trece la actualitate.

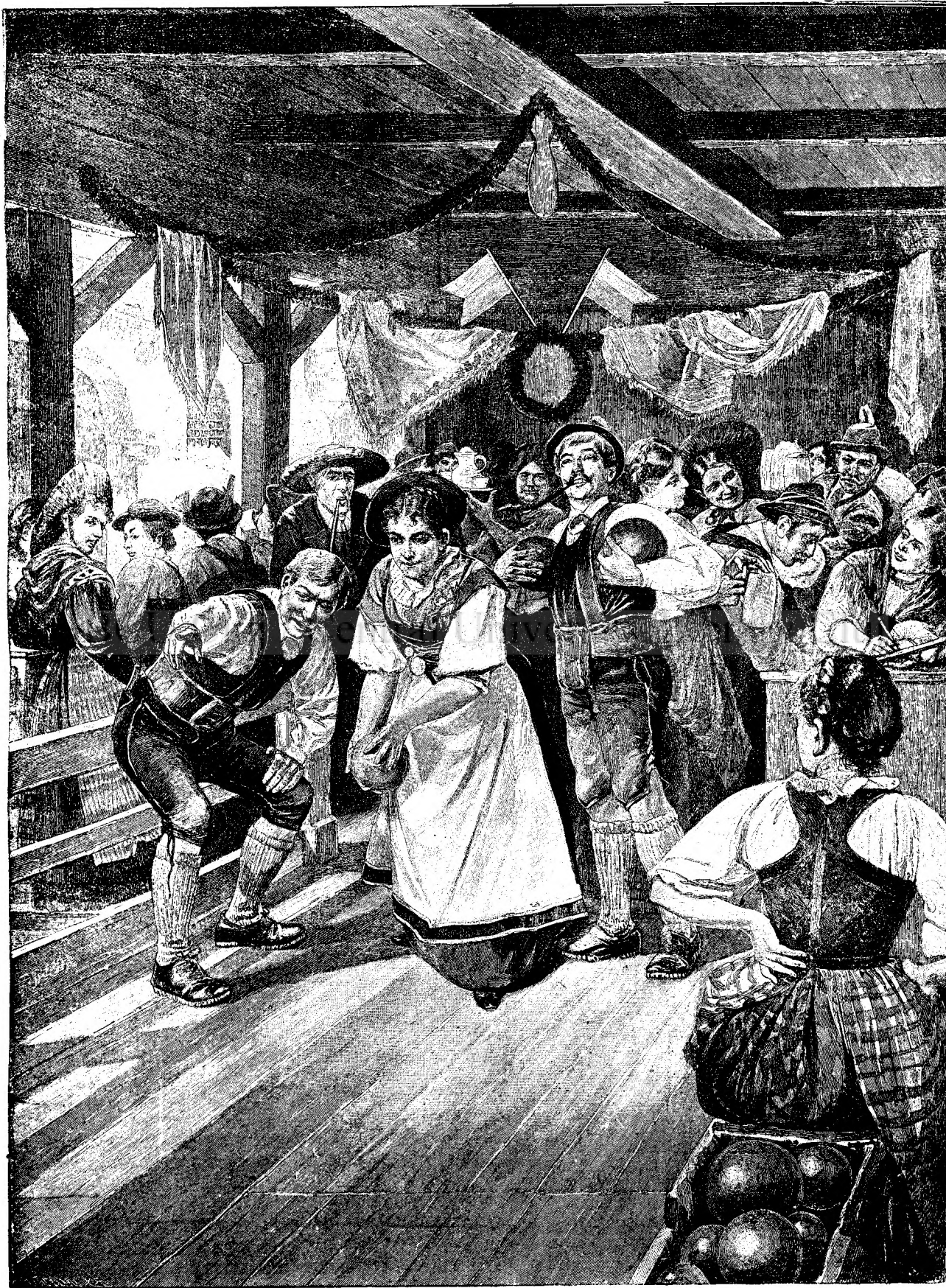
„Nainte cu trei me aflam în internatul din S. Tot în orașul acela studiă și densusul. Într'una din zile am observat, că ochii lui negri și melancolici me urmăresc mereu; că deșteaptă și în vis, ori cît îmi dau silința să scap de ei, nu pot! ...

„Eram cunoscută cu familia lor și fiind odată invitată la ei, mama lui la ujină vorbiă cu atata mândrie de unicul seii fiu, că ne-a inspirat entusiasm tuturoră! ...

„El zimbiă și priviă la mine ... Ce va fi gândit, nu știu ...

„Eu mi-am plecat capul, căci simțeam că fața-mi arde, iar ochii-mi sînt zăpăciți afară din cale. Dar când în sfîrsit mi-am ridicat capul și ochii mi se întelniră cu ochii lui mari întunecoși, o negrită feliurire îmi cutrieră toată ființa.

„Resultatul acestei întvederi a fost că îmi umplu toate cîrțile cu numele lui, că nu mai cugetam decât la el, că-mi neglijasem cu totul studiile. Profesoarele mele se minunau mult și nu puteau pricepe de loc cauza acestei schimbări în portarea mea, căci pân' atuncia eram una din cele mai sîrguin-

L A P O P I C E .

cioase. Pân' atuncea sburdalnică și veselă, acum devenisem tristă și abătută. De găba me întrebau să le spun ce am, nu le spuneam; cum le-aș fi putut spune ?

„Într'aceste eă mi-am terminat cursul școlar, am mers acasă, nu l-am mai vădut. Anul viitor el s'a dus la universitate și nu i-am mai audīt de nume, decât numai când tinerimea universitară aranjă câte o petrecere. Cu plăcere aș fi fost și eă acolo, să-l vėd, să dansez cu dēnsul un tour. Înse eram de parte. El poate m'a și uītat.

„Așă aū trecut trei ani. Eū încă tot il țineam în minte, de și eram convinsă că dēnsul m'a șters din memorie.

„Astăzi ce să vėd? Din întēmplare ne-am dus la gară să vedem cine călătoreșce. Și — minune! — iată-l pe el, coborīnd din cupeū.

„Cum m'a vėdut, a vīnit la noi, s'a presintat mamei și salutāndu-ne politicos, a început să converseze. Nu șciū ce a vorbit, căci eram foarte zăpăcītă. Nici nu cutezam să me uīt în fața lui. Numai din când în când îi aruncam pe furis câte o căutătură. Doamne, ce frumos devenise.

„În cele din urmă prinșei curagiū și-l întrebai ce caută la noi? El imi rēspunse zimbīnd, că a vīnit la balul nostru. Eram să leșin, căci deciseseam cu mama să nu ne ducem la balul acesta și timp de pregătire nu mai eră. El la balul nostru, dansānd cu altele și eū să stau acasă. Grozav, grozav!

26 ianuarie seara.

„Astăzi a fost la noi. Eră vesel, încāt a încāntat și pe mama.

„Mi-a aratat posele sale mai noue. I-am cerut și eū una. Și mi-a dat.

„De atunci par că m'am schimbat. Am ascuns posa, ca să n'o vadă nimeni. Și când sūnt singură, o scot, o privesc și — o sārut.

„Numai un punct negru stă vecīnic pe orisonul meu. Balul de māne. El va fi acolo și eū trebuie să stau acasă. Și câtă vreme eū gāndesc la el, dēnsul dansează cu altele, rīde cu ele, le face complimente și-și petrece.

„Somnul fuge de mine, m'aș culcă, înse degiaba, nu pot sa dorm.

28 ianuarie.

„Astăzi l-am vėdut pe stradă cu o damă frumoasă și elegantă. M'a salutāt fugitiv, pot să zie, rece. Am incremenit de spaimă. Am devenit indiferentă pentru el? De sigur m'a și uītat. Dama cea frumoasă i-o fi eucerit inima.

„Am vīnit acasă ca nebună. Am luat în mână posa lui. Me uīt, me uīt și ce zārese? Pe un deget un inel. De sigur includ de logodnă. Par că de-odată s'a cutropit cerul și pământul asupra mea. Și eū care me credeam atāt de fericit! Ce grozavă decepție! Gāndiam că-mi pierd mintile.

18 februarie.

„Din ziua în care făcui grozava descoperire, nu mai luai condeil în mână să plāng durerea mea p'aceste pagine.

„Și Doamne, câte aș fi avut să spun! Prin ce suferințe a străbatut inima mea! Înse de unde aș fi găsit cuvinte pentru ca să zugrăvească starea sufletului meu nenorocit!

„M'am convins că el în adevēr este logodit, că

nu peste mult are să se cunune cu o fată bogată din orășelul vecin.

„Și aci se ncheie romanul meu. Nu mai am ce însemnă pe aceste pagine, decât durere, iar durerea se exprimă mai frumos prin lacrimi.

„Încheiū dar și eū și las să plāngă ochiū ...“

... Atāta eră Ziarul bunicēi, a cărui paginā ultimă numai cu greū se putea ceti, căci lacrimile șterseseră pe jumătate literile scrise întrerupt și cu mână tremurătoare ...

Sērmana bunică cât a suferit! Acū înțelegeam pentru ce me sfātuia sa nu ascult cele ce-mi vorbese cavalerii mei eleganți ...

Am închis dulapul, luānd posa cu mine în locul celeia ce mi-o luase bunică.

În fiecare zi ore întregi privesc posa și caut să aflū cu cine seamănă. Trāsăturile feței lui imi sūnt atāt de cunoscute și totuș nu pot aflā.

De multe ori eram s'o întreb pe bunică cine-i posa acea și ce s'a întēmplat mai departe; dar de câte ori imi deschideam buzele, me cuprindea par că o milă și tac. De ce să-i spintec eū ranele vechi și vindecate?

Dar dacă vr'odată bunică me va dojeni pentru posa lui Ghița, am să-i scot și eū posa celuia din Notes.

OMEGA.

Despre miopie.

Miopia este o anomalie a modului cum razele de lumină trebuie sa străbată ochiul spre a produce imaginile obiectelor din lumea exterioară. De obiceiū, din cauza lungimei prea mari a axului antero-posterior al globului ocular, imaginile în loc de a se formā în fundul ochiului pe membrana sensibilă numită retinā, se formează înaintea acestei membrane din care causă nu pot fi percepute.

Ochiul miop vede bine lucrurile de aproape, dar distingē cu greutate sau chiar nu distingē de loc la o oare-care depārtare.

Ochelariū cu lentile concave îndreptează vederea ochilor miopi prin aceea că schimbă direcția razelor luminoase, îndreptāndu-le asupra retinei. Șciința oculistică a stabilit principiul că: „În contra miopiei trebuie să se întrebuițeze ochelari care ameliorează în deajuns vederea la distanțe mari, înse trebuie aleși aceia cari aū lentilele cele mai slabe“. Alegerca unor ochelariū cu care miopul vede foarte bine, înse prea tarī, presintă inconvenientul că oboseșce vederea, de unde pot rezultā turburări grave în funcțiunile ochiului.

Pentru vederea de aproape, nu e nevoce de ochelariū decât dacă miopia e prea pronunțată, adică atunci când distanța vederii distincte e mai mică decât 33 centim.

Neținerea în seamă a acestor precepte, poate avea de rezultat creșcerea gradului de miopie și producerea strabismului (privire cruceșe) extern.

Gradul de miopie, este reprezentat prin No. pe care il poartă lentila cea mai slabă cu care vederea este ameliorată în deajuns.

Miopia este ereditară, întâlbindu-se adesea la mai mulți membri ai aceleiași familii. Poate fi însă

și dobândită, în care eas se ivește la cei cari se dedau lucrărilor oboseitoare pentru vedere. Numărul miopilor este cu deosebire mai mare la națiunile civilizate de cât la cele inculte, și la cei cari se ocupa cu studiu de cât la cei care au alte ocupațiuni. Adesea apare la școlari și une-ori are un mers progresiv.

Miopia progresivă, contrar celei staționare, expune ochiul la complicații grave. Ea e însoțită de dureri oculare și o sensibilitate exagerată a ochiului la lucru și lumină.

Miopia școlară, a fost pusă în evidență în timpul din urmă. În Germania, numărul școlarilor miopi ar fi de 24 la sută, iar în Rusia de 34 la sută. Este încă constatat că frecvența miopiei crește cu numărul orelor de studiu, cu citirea îndelungată, cu lumina insuficientă, literile de tipar prea mărunt și lipsa îndelungată a unui orizont întins de vedere.

Congestiile ochiului sunt dese la miopi, ceea ce face din cauza excesului de lacrimi, sunt siliți a elipi des pleoapele spre a repartisa lacrimile pe toată suprafața globului ochiului și a înlesni eliminarea lor prin canalul nasal. Clipirea deasă, a făcut să se dea boalei numele de miopie.

Tratamentul miopiei, trebuie să constea în aplicarea preceptelor igienice și în întrebuințarea unor anumiți ochelari, cestiuni despre care a fost vorba mai sus. Citirea sau lucrările minuțioase, nu vor trebui să fie continue; la fiecare $\frac{1}{4}$ de oră, ochii vor trebui să fie odihniți câte 2 minute. În miopia progresivă, deosebit de toate măsurile ce se iau în contra miopiei și de instilațiuni sistematice de atropină, poate fi necesară întreruperea studiului pentru un timp mai mult sau mai puțin îndelungat și une-ori chiar alegerea unei alte ocupațiuni care să nu obosească vederea.

DR. I. POENARU.

Descântec.

De lupariță.

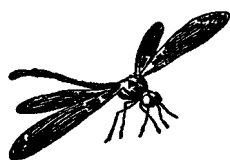
Doamne Marie Maică sfântă, iartă-me și-mi ajută pe gând ce gândesc, pe leac să 'ntelnesc.

Lupariță neagră, lupariță vânăta, merie, galbenă, roșie, verde, lupariță nesădită, de 99 de feluri în 99 de chipuri, ești din carnea lui N. N. și din vinele lui și din oasele lui și din măduva lui. Acolo nu săpă, nu negri, nu vineți, nu 'ngălbini. Lupariță de 99 de feluri în 99 de chipuri, de ai picat prin frig, prin supărare, prin căldură, prin grije mare, prin jurământ, prin blăstem, prin blăstemul părinților, al oamenilor, al muerilor, prin blăstemul fetelor, al pruncilor, prin blăstemul a patru feluri de oameni; acolo nu săpă, nu scrumă, nu veneți, ci ești din vine, de sub vine, din os de sub os din măduvă de sub măduvă. — Cuvintele de la mine, leacul de la Dumnezeu să fie.

Repetează de 3 ori cu cărbune, apoi cărbunele se aruncă pe apă ori în încheetura gardului.

Din Ineu în Bihor

AVRAM IGNA.

Strigături.

Cei mă-e tină,
Leii mă-e glod,
Leii mă-e bărbățelu mori:
Și-oii să joc să mi-l desgrop!

Uiuu pe Cărnățu,
Unde scoate barza pu,
Și bărzoiu n'are loc,
Și vine la noi la foc,
Noi îl legăm cu bețili,
Să nu mănec verđilii.*

(Audiță de la George Ionescu
din Vălenii-de-munte)

Vai d'acela ce iubește,
Ce mănăncă nu-i priesce,
Și ce bea nu-i folosește,
Numa la dragoste gândește.

(Audiță de la Sita Mănescu
din Breaza de sus, Prahova).

Sus, sus, sus,
Că verde nu-s,
Că le-a pus bătrâna sus,
Și le-a pus după cuptor,
Și-a pus mâta păzitor!

(De la lăutarul Ioniță Valean, Roșiori.)

Vinu, țuca cui nu-i place,
Dumneđeu să nu-i dea pace.

Decât să torc la fuior,
Mai bine să beați să mor.
Și decât să torc la in,
Mai bine să beați la vin.
Plecați la biserică,
Furca-mi puse pedică:
Arđ'o focu cănepa,
Că-i mai bună-amelica!

(Idem, de la Ionița Valeanu,
Roșiori-de-Vede).

Dacă ai un guturaiu,
Să-l porți, neică, pân'l a maiu.

(De la Gheorghe Costea lăutar
Soceni Teleorman).

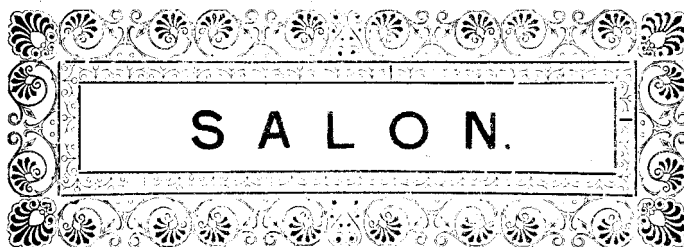
Foae verde de bujor,
Of, de cin' mă-e mie dor?
De Gheorghe și de Ion!
De Ion, ca de Ion,
Da de Gheorghe mor și mor,
Ah de Gheorghe mor și mor!

Și me roagă, maică, roagă,
Și me roagă-un croitor.
— Rana croitorului,
Iese 'n vĕrfu acului,
Și 'n tocu năpărstocului.

(De la Ionița Valeanu,
Roșiori-de-Vede).

CHRISTIAN N. ȚAPU.

*Versul din urmă este completat de mine, căci eră — altfel

Educația.

Lucurești aprilie 1900.

Sunt streina, streina, astăzi, în patria mea.

Am cunoscut Românii faptelor mari din toată românimea trecutului, cunoscut persoanele, cunoscut și sufletul lor românesc.

Roata lumii s'a întors înse d'atunci, s'a tot întors treizeci de ani, cât am lipsit din țara.

S'a întors roata și s'au dus cei de *odinioară*, dus titanul, mai toți: dus și înprașciat. Dintre oamenii țerei de acum numai pe puțini îi știu. Eu le sunt streina, ei îmi sunt streini. Ce am făcut eu în țară și pentru țară, ei ignorează: ce fac oamenii noi pentru patrie în așa scurt timp nu am putut eu înveța.

De neștiința mea, trag înse folos. Necunoscând nici persoane, nici nume, nici influința lor, nici pozițiunea ce au, sunt fara de prejudecați.

Ce nepartinitor — dar și ce îngrozitor de just — poate omul judecă când este lipsit de prejudecați, când judeca numai după cele ce vede, când nimic decât bunul simț îi conduce opiniunea!

Întru în saloane breușesce. Ved dame multe — douzeci, treizeci, cincizeci de odată, la recepțiuni. Toate elegante, drăgalașe mai toate. Câte unele cu multa duioșie, altele cu melancolie pe față. Aproape toate cu graful dulce, ochii negri adânci, plini de dor; aproape toate cu priviri neîncredătoare dar inteligente, foarte inteligente. Pe buze surisuri, uneori triste uneori blânde. În mișcări grație, moliciune și energie împreunate.

La poarta stați cupee multe, chiar lachei în bogate livrele. Stați birji rusești cu hamuri de Ucraina. Stați și birjari de mahala, ungureni cu caftan lung și strigat ascuțit imitând pe lipovan.

Cine s'a coborât din careta? pe cine așteaptă simpla birja?

De unde s'o știu?

Cum să aflu așa de lute despre stramoșii unora, despre milioanele altora, despre toate cele ce fac la noi, mari pe unii, mici pe alți, ce dau rang social la toți?

Ignorând nume, persoane, fapte, impregiurări, totul îmi este enigmatic, neînțeles. Câtă să me pui pe descifrat.

Dar pentru ce lungă cugetare, pentru ce bătae de cap?

Pentru ce nu o singură privire? Nu-si poartă fiecare steaua pe frunte? nu duze cu sine portretul său?

Educațiunea ce are, nu arată pe fiecare cine este? — cine și cum?

Educațiunea omului, educațiunea ce i-a dat valoarea lui morala, valoarea intrinsecă, educațiunea ce

l-a făcut om adevărat distins, adevărat nobil, adevărat aristocrat: este țelul ce nu înșală, este averea ce nu e mineiună, este semnul alesului ce-l însemnează cu *stea în frunte*.

Nici odată n'am înțeles mai bine tot prețul educațiunii, nespusele ei avantagii, decât acum când sunt obligată de impregiurări d'a-mi forma opiniunea despre oameni fara a ști cine sunt, fara a fi influențată de prejudecați: acum când sunt în pozițiune d'a-i judeca numai după educațiunea ce au.

Omul este ce-i este educațiunea.

Educațiunea nu-i precum unui par a crede, nu eod de bun ton, de obiceiuri sociale, ce trebuiese învelate pe de rost și întrebuintate la ocașii mari.

Educațiunea are de scop și menire perfecționarea omului, înobilarea lui sufleteasca.

Prin educațiune nimerita se îmbunătățește omul până la acel grad, încât numai sentimente de ordin moral superior mai pot avea loc în inima lui: astfel devine el mai nobil decât alții, mai adevărat nobil.

Prin educațiune, buna educațiune, se formează caracterul, se dă omului puterea d'a-si înfrâna pasiunile, d'a reprimă instinctele rele ce pot să-i vie din o fire defectuoasă, i se dă omului puterea binelui.

Prin educațiune, buna educațiune, se altoește în suflet toate însușirile ce vor face frumusețea omului moral.

Prin educațiune, buna educațiune, se prepara teren roditor pentru instrucțiune, se pregătește spiritul pentru plăceri intelectuale, pentru plăcerile ce dau studiile, știința, artele, literatura, poesia.

Educațiunea, buna educațiune, are pentru mulți un înțeles sinonim cu politeta și bunele maniere. Aceasta este a lua căldura drept lumină sau lumina drept căldura.

Bun, delicat, afabil este omul cu buna educațiune, nu pentru că întrebuintează regule de bună cuviință în relațiunile sale cu semenii săi, dar pentru că buna lui educațiune l-a făcut atât de deplin bun, i-a pus atâta nobleță în inima, încât el nu poate decât nubi și onora pe cel ce este om, ca și dânsul.

Educațiunea, buna educațiune, deprinde pe om d'a face ce este bine chiar fara de folos material și d'a nu seversă fapte rele și nesocotite, or cât de favorabile ar fi ele intereselor lui de diversa natura.

Prin educațiune, buna educațiune, ne desbarăm de toate egoismele inerente firei noastre animalice și ajungem la puterea d'a urmări ael ideal chiar pe prețul tuturor bunurilor pământești.

Prin educațiune, buna educațiune, ni se însuffă respect pentru legile divine și umane, respect pentru datoriile noastre de om, respect pentru aproapele nostru, respect pentru noi înșine. Și respectul de sine e de mare valoare morala, căci el ne ferește de orî ce faptă înjositoare.

Prin educațiune, buna educațiune, devenim drepti, blândi, umani, echitabili, toleranți, generoși, îndurători, milostivi; devenim și modești, căci nu ne privim meritele ca haine de gala, ci ca simple datorii.

Prin educațiune, buna educațiune, sântem opriti d'a fi trufași, îngâmfați, insolenți, desprețuitori; opriti d'a fi vanitoși, inchipuiți, laudaroși, fanfaroni, moffangii, mineinoși, ponegritori. Opriti d'a fi lipsiți de demnitate emeneasca, opriti d'a fi lacomi, hrăpitori și malonești.

Tot educațiunea, buna educațiune, ne învață că e reu să denigrăm, să invidiăm, să calomniăm, să purtăm vorbe și să semănăm intrigi, să fim mușcători, reuțacioși, batjocoritori; ei din contră, să ne simim a fi blajini, amabili, bine-voitori, indatoritori, ospitalieri, plini de politeță și considerațiune pentru cel de care avem nevoie și cel care are nevoie de noi.

Omul cu educațiune, cu bună educațiune, are inima prea nobilă ca să simtă ură și dor de răsunare, are inima prea bună ca să poată prigoni, insultă, vătămă sau umili pe or și cine, pentru or și ce.

Și această logică consecință a lucrului este că omul cu educațiune, bună educațiune, poartă pretutindene și în tot timpul semnele bune sale educațiunii ca un titlu de nobleță, de valoare intrinsecă, de distincțiune reală, de reală aristocrație.

Stea în frunte ne sunt și ne rămân semnele bune noastre educațiunii.

Cu asemenea stea în frunte or unde putem merge, siguri fiind că largă ni se va deschide poarta societății culte, larg ne va fi drumul la toate înălțimile, steaua în frunte dându-ne drept la stima generală, la respect neîntrecător.

Asemenea titluri nobilitare, asemenea averi ne schimbăcioase să lăsam de moștenire generațiunei ce vine, filor și ficelor noastre.

Sunt titluri ce nu înșeală, averi ce nu se pierd.

Educațiune! să dăm mai mult decât or ce copiilor nostri, bună educațiune!

CONSTANȚA DE DUNCA SCHIAU.

Ilustrațiile noastre.

Frideric Wilhelm, moștenitorul Germaniei. Evenimentul cel mai însemnat al politicei europene în săptămânile trecute a fost declararea de majoren al moștenitorului tronului Germaniei. Din incidentul acesta s'au adunat la Berlin mai mulți domnitori, în frunte cu Monarcul nostru, care a fost întimpinat acolo cu mari solenități. Ziarele scrieau, că aceasta solenitate a fost numai un pretext, pentru ca frunțașii triplei alianțe să se poată adună spre a lua unele hotărâri privitoare la cele ce se petrec în orient. Nu e treaba noastră a scrută, dacă ziarurile au dreptate sau ba. Noi usăm de privilegiul acesta, spre a prezintă publicului nostru cetitor portretul tinerului elironom al cărui nume întrunește cele două nume mai vestite în istoria Prusiei: Frideric și Wilhelm.

La popice. La sate, toată vara, petrecerea cea mai plăcută, mai veselă și mai sănătoasă, este la popice. Nici un veș găsi sat, unde să nu fie câte o popicarie, la care vin în deosebi bărbații spre a petrece timpul până sara ce întunecă. Câte odată iaș parte și femeii, cari se întrec cu bărbații în acest sport. O astfel de scenă înfățișează și ilustrațiunea noastră.

— Iată a sease oară de când tot vii la mine în tutungerie, zicea o tutungeriță unui student, și nu-mi vorbești nici odată de banii ce-mi datorezi!

— O, doamnă! când te ved, uit tot!

LITERATURĂ.

Inceputurile ziaristice noastre. Literatura noastră în timpul din urmă produce foarte puține lucrări. Unii zic, că n'avem încă public cetitor destul de mare, care să și jertfească; alții susțin că n'avem scriitori, căci de am avea, cu toată indolența obștei, ai vedea resărind de ici de coale câte o lucrare de valoare. Care vor fi având dreptate, nu discutăm, ba admitem și aceea că ambele părți au motive pentru a-și susține opiniunea. Faptul e că astăzi aproape toată productivitatea noastră se resumă în ziaristică. Slabă privește, căci și ziaristica noastră se luptă cu mari greutăți și lasă mult de dorit. Lupta aceasta își are și ea istoricul. E interesant a ceti cum înaltașii nostri ș-au dat silința să fondeze un ziar românesc. Cu subiectul acesta se ocupă dl Ilarie Chendi, în o broșură intitulată: „Inceputurile ziaristice noastre“ apărută de curând la Orăștie, în tipografia „Minerva“. Dsa arată, că urmele întéilor încercări de a întemeia ziare românești datează din 1789, în Transilvania, când o societate de literați au voit să înființeze un ziar românesc la Sibiiu pentru poporul agricultor, scoțându-l odată pe săptămână. S'a dat și concesiunea cerută. Ziarul înse n'a putut să apară, căci societatea n'a obținut și scutirea de taxa postală. Dl Chendi se ocupă apoi de chestiunea, că din cine s'a compus acea societate. Dsa nu crede că aceea ar fi fost o societate organizată și încă exclusiv de Români, ci presupune că eră așa zisa societate francmasonă, compusă din învățații tuturor naționalităților din Transilvania, printre cari se găsiă și Ioan Molnar. Crede dar a nu greși, atribuind încercarea de-a întemeia gazeta românească societății francmasonice în general și lui Molnar în special. La doi ani Molnar, atunci profesor de oculistică în Cluș, ceru de nou concesiune pentru a scoate un ziar românesc, dar Cancelaria transilvană i-a restituit cererea făcându-l atent a-și vedea mai bine de implinirea funcțiunii sale de profesor. Molnar atunci (9 apr. 1794,) a recurs la împăratul, promitând că dacă i se va permite să scoată ziarul, va contribui 1000 fl. pentru acoperirea cheltuelilor avute cu resbuil francez, iar din foloșul ziarului va da anual 208 fl. în fondul școalelor. Inse Cancelaria i-a înapoiat petiția, cu nota că nu este obiceiul a se trimite Majestății Sale petițiuni de ale singuraticilor indiviși. Atunci Molnar a voit să scoată ziarul cu Paul Iorgovici în Viena; inse a fost opriti și ziarul n'a apărut. A treia încercare d'a fondă un ziar, care să apară de două ori pe săptămână, s'a făcut la 1795 de „Societatea filosoficească“ din mare-principatul Ardealului; inse nici asta n'a izbutit.

O scriere filologică. Revista „Literaturblatt für germanische und romanische Philologie“ din Lipsca publică în nrul seș din februarie o lungă recenziune despre broșura „Vocalis nasalis a român nyelvben“ scrisă de dl dr. Elie Dăianu, fostul director al „Tribunei“. Scrierea aceasta, apărută în Pesta, la 1895, ca teșă de doctorat a autorului, tractează din toate punctele de vedere particularitatea fonetică a graiului românesc, sunetul „i“. Acest sunet caracteristic al limbei noastre este examinat cum se prezintă în limba literară și în graiul poporului, cum se află la Macedo-Români, și încâtva și în alte limbi romanice. Autorul încearcă apoi a-i cercetă originea și a-i espică formațiunea din punct de vedere fisiologic. —

Recenziunea revistei specialiste din Lipsca — o scriere postumă a repositatului dr. Rudow — arată detaliat întreg cuprinsul interesantului studiu și încheie cu observarea aceasta: „Pecat, că autorul și-a ales o limbă, care face opul se înaccessibil unor cercuri mai largi“. — Dr. Rudow, nu știea — se vede — că tesele de doctorat la universitățile din Ungaria trebuie să se scrie ungurește.

Ziaristic. Un nou ziar politic a apărut la București: se numește „Patriotul“ și ese în toate zilele: șef-redactor dl C. C. Bacalbașa.

TEATRU.

Concert și teatru în Bozovici. Corul vocal bisericesc gr. or. român din Bozovici a dat joi la 18/31 mai, cu ocaziunea hramului bisericesc, concert și reprezentații teatrale. Programul: 1. „Eră noaptea întunecoasă“, cor bărbătesc de George Dima. 2. Inimicul soacrelor, comedie într'un act, traducțiune de Bb. Personale: Doctorul Velescu, dl Teodor Ciocu; Tiberiu Velescu, june, dl Pavel Matei; Doamna Faur, dsoara Sofia Smeu; Claudia, fiica acesteia, dsoara Berta Horváth; Măriuța, servitoare la Velescu, dsoara Rosa Străin. 3. „Bobocele și inele“, cor. bărb. de I. Vidu. 4. „Foate verde de trifoar“, cor bărb. de Timotei Popovici. 5. „Sărăcie lucie“, comedie populară într'un act de Iosif Vulcan. Persoanele: Sivu Iernilă, episcop, dl Simion Stanciu; Veselina, fata lui, dsoara Rosa Horvath; Iota, căraș, dl Simion Popiștin; Trăila Liliac, fiior holtein, dl Nicolae Jurcescu; Viliga, nebunul satului, dl Cornelii Matei; Sanda, țigancă vrăjitoare, dsoara Sofia Smeu; O nevastă, dsoara Augusta Kralitsek; Alta nevastă, dsoara Brândușa Stanciu; O fată, dsoara Paulina Smeu; Altă fată, dsoara Rosa Străin; Un fecior, dl Pavel Matei; Al doilea fecior, dl Iulian Beloescu. 6. „Vino lele“, cor barb. de I. Vidu. După producțiune joc până dimineață.

Concert și teatru în Deliblat. Corul român din Deliblat aranjează la 28 mai (10 iunie) la Rusali, cu ocaziunea Nedeci, petrecere populară, precedată de concert și reprezentație teatrală. Program: „Motto“, executat de corul vocal; „Ruga de la Chiseteu“, piesă teatrală într'un act de Iosif Vulcan, jucată de membrii corului român; „Funiculli Funiculla“, cor bărbătesc cu text italian, executată de corul vocal; „Pipa mea la el“, anecdotă populară, declamată de un corist; „Bobocele și inele“, cor bărb. de I. Vidu, executată de corul vocal; „Nevasta cu drăguț“, anecdotă populară de I. Encescu, declamată de un corist. După producțiune urmează joc, iar în paușă se va juca: Calușerul și Bătuta“.

Concert și teatru la Moșnița. Corul vocal bisericesc din Moșnița a dat joi, în 18/31 mai, concert și reprezentație teatrală, în folosul casinei care se înființează. Programul: 1. „Motto“, cor bărbătesc cvartet de N. Popovici. 2. „Serenadă“, cor. bărb. cvartet de C. G. Porumbescu. 3. „Moțul la drum“, cor bărb. cvartet de I. Vidu. 4. „Trei melodii populare“, cor mixt sextet de Val. Madgu. 5. „O pățanie“, monolog de Antoniu Popp, predat de coristul conducător Vasile Cișmariu. 6. „Junimea Parisiană“, cor bărb. cvartet de N. N. 7. „Dorule, odorule“, cor mixt de Val. Madgu. 8. Săpătorul de bani“, comedie în

trei acte de Antonie Popp. 9. Marșul cântăreților“, cor bărb. de C. G. Porumbescu.

Concert și teatru în Coștei. Reuniunea de cecire și cântări din Coștei a aranjat joi în 18/31 mai, la Înălțarea Domnului, concert și reprezentație teatrală. S'a cântat de corul reuniunii: „Resunet“ și „Lelea vitează“ de G. Musicescu, „Plugar și otaș“ de L. Tănăsescu, „Lugojana“ de I. Vidu și „Pe malul Prutului“, vals de C. G. Porumbescu. Apoi s'a jucat „De la sat“ piesă populară în 4 acte de N. Macoviștearu. În sfârșit joc, cu Calușerul și Bătuta“.

MUSICĂ.

Concert în Panciova. Corul român bisericesc și lumesc din T. Cubin aranjează în 3 iunie n., cu ocaziunea adunării generale a despărțământului Asociațiunii, în Panciova, concert. Programul: 1. „Zis-a badea“, cor mixt de G. Musicescu. 2. „Variațiuni“ de Porumbescu, Copolean, Schubert și Patian, executate pe flaută de coristul Petru Balan cu acompaniare de pian de dl Alex. Peter. 3. „Frunza verde pământă“, cor mixt de G. Musicescu. 4. „Ciobanul la duminica mare“, anecdotă de T. Speranță, predată de Cornel Sarmes. 5. „Lugojana“, cor mixt de I. Vidu. 6. „Pasere nevinovată“, duet cântat de dsoarele Maria Miat și Catita Rușmir, cu acompaniare de pian de dl Alex. Peter. 7. „Între peatra Detunată“, cor bărbătesc de George Dima. 8. „Nabucodonosor“, Ouverture de Verdi, executat pe pian de dl Alexandru Peter. 9. „Dunărea cea lată“, cor mixt de G. Musicescu.

Concert în Seliste. Reuniunea română de cântări din Seliste va da acolo în 21 mai (3 iunie) concert, în sala festiva a școlii. Programul: I. a, „Adagio“, din Concertul I bisericesc, de G. Musicescu. b, „Imnosul Pașcilor“, de C. Porumbescu. II. a, „Mugur mugurel“, solo cu acompaniare de pian de G. Dima. b, „Mezul nopții“, solo cu accomp. de G. Dima. III. a, „Hora Dobrogeana“, de N. Popovici. b, „Mândruliță de demult“, de G. Dima. IV. a, „Trageți hora“, cor de copii, de Flechtenmacher. b, „Cum pot dormi în pace“, cor de copii, de Silcher. V. „Resunetul Ardealului“, cu solo de mezzosopran, de I. Vidu. Paușă. Joc.

BISERICĂ și ȘCOALĂ

Mitropolitul Mețianu în vizațiune canonică. Cetim în „Telegraful Român“, că În. Pr. Ssa arhiepiscopul și mitropolitul Ioan Mețianu va face cu ocaziunea serbării hramului școlii române din Seliste, Constantin și Elena, prima sa vizațiune canonică anul acesta în frunțașă comună Seliste, unde se aranjează mari pregătiri pentru primire.

Instalarea vicarului Mangra. Ziarul „Szabad-ság“ din Oradea-mare scrie, că Pr. Ssa episcopul Iosif Goldiș din Arad, care acuma petrece în vila sa din comuna Rontău, de la băile episcopesei din apropierea orașului nostru, la Rusaliile orientale va vini în Oradea-mare, spre a instala în ziua primă a serbătorilor pe nou-alesul vicar gr. or. Vasile Mangra, cu care ocaziune Pr. Ssa va celebra întâia-oraă ca episcop în biserica gr. or. de aici. Tot cu acea oca-

siune va hirotoni pe un cleric. La liturghie va cânta un chor de 8  nsi din chorul catedralei din Arad, veniţi anume pentru solenitatea aceasta. Tot în ziua aceea Pr. SSA va presida constituirea noului consistoriu gr. or. oradan. — A doua zi de Rusalii va celebra în mica biserică din Rontău, unde iarăş va hirotoni. — Iară noul vicar, va cunună tot acolo atunci pe fiul judeului din Rontău cu mireasa sa.

Doi doctori noi. *Dl Ioan Raţiu*, profesor la preparandia din Blaş, a fost promovat la universitatea din Cluş, doctor în filosofie. — *Dl Iustin Pop* din Turda a fost promovat tot acolo doctor în drept.

Daruri pentru biserică. *Dna v d. Maria Albu* n. Bunci şi ficele sale dnele Eli a m r. Stoicănescu, Elisabeta m r. Raica şi Ioana m r. Albu, au dăruit bisericii din St. Miclăuşul-mare în Torontal un clopot mare în preţ de 3664 coroane 86 fileri; iar parochianul George Bob rnac şi soţia Varvara au dăruit aceleiaşi biserici un clopot mai mic în preţ de 497 cor. — *Dl Boer Beta*, fostul primar al Abrudului, a dăruit bisericii gr. or. române de acolo jumătate parte din mina de aur aşă numită „Teraneşei“, ca din foloasele ei să se îmbunătăţeasca vinitele parochului. — *V d. Maria Clobota* a donat bisericii gr. or. române din Topliţa-română un p m nt în valoare de 600 coroane.

Consistoriul plenar al arhidiecesei de Sibiu. În şedinţa sa  tinută la 8/21 maiu, a reales referent în senatul epitropesc pe protopresbiterul Nicolae Ivan, referent şcolar a fost ales profesorul dr. D. P. Barcianu, iar senatul epitropesc a reales de cassar pe asesorul Pantaleon Lucuţa, c pit n în retragere. Tot în aceasta şedinţa, membrii noi ai consistoriului, dnii Parteniu Cosma şi Arseniu Vlaicu au depus jur m ntul.

Societate pentru dezvoltarea literaturii teologice. La Iaşi s'a infiintat o societate culturală pentru dezvoltarea şi resp ndirea literaturii teologice. Societatea poartă numele „Viitorul“. Preşedinte a fost ales dl dr. D. G. Boroianu, profesor la seminarul Veniamin. Societatea va  tine întruniri, conferenţe, şi va scoate diverse publicaţiuni.

Reuniunea inv tătoreasc  gr. cat. Mariana, desp rt m ntul II, i şi va  tine adunarea generală ordinara în comuna Maier, la 3 iunie n. sub presidiul dlui Silvestru Mureşianu, notar dl Nicolae Mureşianu.

Adunare de inv t tori în Morlaca. Desp rt m ntul Morlaca al Reuniunii inv t torilor gr. cat. din arhidieceasa Blaşului s-a  tinut adunarea generală în comuna Morlaca la 27 maiu; preşedinte Ioachim Lucaeiu, notar Ioan Marga.

Adunare de inv t tori în Tinea. La 1/14 maiu s'a  tinut în Tinea adunarea reuniunii inv t torilor gr. or. români din protopresbiteratul Tinea, particip nd din 28 de inv t tori, 14. Protopresbiterul N. Roxin a adresat inv t torilor întruniţi o cuv ntare. Apoi inv t torii Vasile Str uţ şi Petru Bulzan au  tinut prelegeri: cel dint iu din religie, al doile din limba maghiară.

Adunare de inv t tori în Ciocman. Reuniunea inv t torilor gr. cat. din giurul Gherlei va avea adunarea sa generală în comuna Ciocman la 12 şi 13 iunie n. sub presidiul Rds. D. canonic Ioan Papiu, secretar dl Dionisiu Vaida.

C E E N O U .

Hymen. *Dl Emil Pop*, absolvent de teologie din arhidieceasa Blaş, s'a cununat la 20 maiu cu dşoara Victoria Raţiu din Teiuş, în Luna-de-Arieş. — *Dl Augustin Berian*, silvicultor pe domeniul Coroanei în România, originar din părţile Lipovei, se va cunună duminică la 21 maiu v. cu dşoara Alexandrina Theodorescu, în comuna Mălini, judeţul Suceava. — *Dl Alexandru A. Moldovan*, absolvent de teologie din arhidieceasa Blaş, s'a logodit cu dşoara Paulina Chereşteş în V. S ntioana. — *Dl Eugen Sudrişian*, candidat de preot din Coşteiu, s'a cununat la 14 maiu n. cu dşoara Teresia Mantel, ficia dlui George Mantel, funcţionar la căile ferate, în Caransebeş. — *Dl Efram Moldovan*, inv t tor în Pecica, s'a logodit cu veduva Mari a Pusa tot de acolo.

Libelul fondului Iancu, precum am scris în nr. trecut, a fost confiscat de la presidiul Asociaţiunii, la ordinul ministeriului de interne, prin poliţia din Sibiu. Comitetul Asociaţiunii, în şedinţa sa din s pt m na trecută, precum ne spune „Telegraful Român“, a luat act cu regret despre dispoziţia poliţiei ca libelul să se predee „imediat“ în posesiunea ei, şi de oare-ce procesul intentat contra deponentului încă nu este decis în ultima instan a, a decis a se înaint  la ministrul de interne o remonstratiune pentru restituirea libelului confiscat, până când autorităţile competente vor decide definitiv asupra sortiţii aceluşi deposit.

Loteria Casei Naţionale. La incheierea foii noastre primim de la biuroul Asociaţiunii informaţiunea, că tragerea loteriei în folosul Casei Naţionale s'a am nat pe 20 octombre an. e.

România la congresul de drept internaţional. În duminica trecută s'a deschis la Haga congresul de drept internaţional. Guvernul român a delegat pentru congresul acesta pe dl Petre Misir, profesor la universitatea din Iaşi.

Congres de bibliotecari. Cu ocazia esposiţiei universale se va întruni la Paris un congres de bibliotecari francezi şi streini. Din partea Academiei Române a fost invitat bibliotecarul I. Bianu şi G. Cuţana, subdirectorul bibliotecii centrale,

Societatea de diletanţi Progresul din Făgăraş neput ndu-se întruni la 13 maiu, e convocata de nou la adunare generală pe 3 iunie n. de c tră preşedintele dr. Ioan Turcu şi secretarul Ioan Berescu.

O nouă asociaţiune de consum. În comuna Macovişte, Banat, se infiinteaz  o nouă asociaţiune de consum. Numele ei va fi „Macovişceana“. Adunarea generală constituantă s'a  tinut la 21 maiu n. În fruntea întreprinderii stau dnii Simeon Olariu preşedinte, Vucu Murgu notar.

Au murit: Presvitera Voica Neagoe-Popea, mama Pr. SSale părintelui episcop Popea din Caransebeş, la Satulung în 15/28 maiu, în etate de 90 ani; — *Maria Vin leriu n. F g raşianu*, în Oena-Sibiului, la 13/26 maiu, în etate de 84 ani; — *Nicolae N. C rucu* la 7/20 maiu, în etate de 54 ani, în Viena, de unde a fost transportat la Braşov, unde înmorm ntarea s'a făcut în 13/26 maiu; — *V d. Iuliana Peter n. Fabian*, la B iţa, în Bihor, la 26 maiu n., în etate de 78 ani.

MERSUL TRENURILOR.

Valabil de la 1. maiu 1900.

Cluj—Oradea-Mare—Budapesta.					Budapesta—Oradea-Mare—Cluj.								
		Accel.		Person.		Accel.			Accel.		Person.		Accel.
Cluj	pleacă	11 01	5 23	7 00	6 13	12 32	Budapesta	pleacă	9 15	1 55	5 45	8 30	6 50
Jegenye	"	—	+6 11	7 59	7 16	+1 14	Szolnok	"	11 19	3 56	9 27	11 31	9 07
Huedin	"	12 20	6 40	8 37	7 55	1 44	Szajol	"	11 33	4 09	9 46	11 50	9 21
Ciucea	"	12 52	7 09	9 19	8 37	2 15	P.-Ladány	"	12 55	5 28	11 53	2 —	10 43
Vad	"	1 34	7 47	10 08	9 32	3 01	Berettyó-Ujfalu	"	1 33	6 03	12 46	2 47	11 18
Aleşd	"	+1 48	+7 59	10 25	9 49	+3 15	M.-Peterd	"	—	—	1 00	3 —	—
Teleagd	"	2 01	8 11	10 42	10 07	+3 28	M.-Keresztes	"	—	—	1 14	3 12	—
F.-Oşorheiu	"	—	—	11 01	10 27	—	Bihar-Püspöki	"	—	—	1 36	3 32	11 48
Velența	"	2 25	8 32	11 10	10 37	—	Oradea-Mare <i>sosęce</i>	"	2 11	6 39	1 48	3 42	11 56
Oradea-Mare <i>sosęce</i>	"	2 31	8 38	11 17	10 44	3 57	Oradea-Mare <i>pleacă</i>	"	2 18	—	2 06	3 58	12 16
Oradea-Mare <i>pleacă</i>	"	2 38	8 43	11 36	11 04	4 10	Velența	"	2 25	—	2 30	4 05	—
Bihar-Püspöki	"	—	8 52	11 47	11 14	—	F.-Oşorheiu	"	—	—	2 41	4 16	—
M.-Keresztes	"	—	—	12 05	11 37	—	Teleagd	"	2 50	—	3 03	4 38	12 48
M.-Peterd	"	—	—	12 17	11 50	—	Aleşd	"	+3 04	—	3 21	4 56	+1 02
Berettyó-Ujfalu	"	3 18	9 23	12 29	12 05	4 50	Vad	"	3 26	—	3 45	5 20	1 26
P.-Ladány	"	4 03	10 06	1 34	1 19	5 40	Ciucea	"	4 16	—	4 53	6 31	2 16
Szajol	"	5 19	11 21	3 8	3 04	6 59	Huedin	"	4 52	—	5 32	7 16	2 49
Szolnok	"	5 39	11 44	3 35	3 37	7 32	Jegenye	"	—	—	+6 01	7 49	3 15
Budapesta <i>sosęce</i>	"	7 50	1 50	6 20	7 10	9 40	Cluj <i>sosęce</i>	"	5 55	—	6 59	8 33	3 50

Oradea-mare, — Beinş, — Vaşcou.				Vaşcou, — Beinş, — Oradea-Mare.							
		Person.		Mixt.				Person.		Mixt.	
Oradea-mare	pleacă	5	35	2	40	Vaşcou	pleacă	4	—	2	55
Velența	"	5	47	2	51	Lunca-Baița	"	+4	12	3	08
Felix	"	6	11	3	13	Rieni	"	4	20	3	20
Cordău	"	6	26	3	27	Sudrici	"	4	39	3	37
Taşad	"	7	34	4	32	Beinş	"	+5	07	4	16
Drăgeşci	"	7	55	4	46	Şoncoiuş	"	5	28	+4	39
Ceica	"	8	12	+5	01	B.-Ujlak	"	+5	40	+4	51
Sombaşag-Rogoz	"	9	02	5	47	Borz	"	5	49	5	01
Hollod	"	9	15	5	59	Şoim	"	6	05	5	22
Ginta	"	9	29	6	12	Ginta	"	6	26	+5	43
Şoim	"	9	55	6	36	Hollod	"	6	40	6	—
Borz	"	10	10	+6	50	Sombaşag-Rogoz	"	+7	01	6	29
B.-Ujlak	"	10	22	7	01	Ceica	"	7	37	7	08
Şoncoiuş	"	10	35	+7	13	Drăgeşci	"	7	56	7	33
Beinş	"	11	21	7	47	Taşad	"	8	10	+7	47
Sudrici	"	11	44	8	09	Cordău	"	8	57	+8	36
Rieni	"	12	01	8	15	Felix	"	9	10	+8	49
Lunca-Baița	"	12	13	+8	34	Velența	"	9	31	9	10
Vaşcou	sosęce	12	29	8	49	Oradea-mare	sosęce	9	41	9	21

Oradea-Mare—Arad.						Arad—Oradea-Mare.									
		Person.								Person.					
Oradea-Mare	pleacă	10	20	4	30	7	—	Arad	pleacă	5	10	11	20	9	35
Ősi	"	10	30	4	41	7	16	Curtici	"	6	—	11	49	10	07
Less	"	10	48	5	01	7	40	Chitighaz	"	6	14	11	57	10	54
Cefa	"	11	03	5	19	8	05	Ciaba	"	6	40	2	33	11	50
Salonta	"	11	26	5	44	8	46	Giula	"	7	27	3	05	5	26
Kötegyán	"	11	46	6	05	9	15	Sarkad	"	7	47	3	27	5	56
Sarkad	"	11	57	6	17	9	31	Kötegyán	"	+7	56	3	39	6	10
Giula	"	12	21	6	44	10	01	Salonta	"	8	23	4	10	6	47
Ciaba	"	2	23	7	06	4	32	Cefa	"	8	42	4	34	7	18
Chitighaz	"	2	54	7	18	5	03	Less	"	9	04	5	—	7	51
Curtici	"	3	28	7	45	5	38	Ősi	"	9	21	5	19	8	16
Arad	sosęce	3	55	8	48	6	05	Oradea-Mare	sosęce	9	32	5	30	8	31

Numerii cei groşi înseamnă timpul de la 6 ore seara până la 5 ore 59 de minute dimineața. — Numerii sămnați cu † înseamnă stațiunile, unde trenurile numai condiționat se opresc.